

PHÁT TRIỂN MÔ HÌNH “CÁNH ĐỒNG LỚN” Gỡ khó từ cơ sở hạ tầng

Quá trình triển khai thực hiện mô hình "Cánh đồng lớn" (CDL), TP Cần Thơ đã thực hiện thành công một số hình thức liên kết giữa doanh nghiệp (DN) và nông dân trong việc cung ứng vật tư đầu vào và bao tiêu sản phẩm đầu ra. Tuy nhiên, các CDL trên địa bàn thành phố vẫn chưa phát huy tối đa hiệu quả do vấp phải nhiều cản ngại, đặc biệt là vấn đề hoàn thiện cơ sở hạ tầng, phục vụ việc nhân rộng mô hình...

Đạt mục tiêu chung

Mô hình CDL trên địa bàn xã Trường Xuân, huyện Thới Lai.

Theo Sở Nông nghiệp và Phát triển nông thôn (NN&PTNT) TP Cần Thơ, vụ đông xuân 2012-2013, thành phố nhân rộng được 43 mô hình CDL, với diện tích trên 9.146ha. Tham gia đầu tư vào CDL, có 12 DN cung ứng vật tư đầu vào (Công ty Cổ phần Phân bón Bình Điền, Công ty Hóa nông Hợp Trí, Công ty Cổ phần Phân bón và Hóa chất Dầu khí Tây Nam Bộ-Đạm Phú Mỹ, Công ty Điện Vạn Lợi, Công ty Cổ phần Bảo vệ thực vật An Giang, Công ty Phân bón Hóa chất miền Nam...) và 9 DN tiêu thụ sản phẩm đầu ra (Công ty TNHH Trung An, Công ty TNHH MTV Nông nghiệp Cờ Đỏ, Công ty Cổ phần Gentraco, Công ty Mekong, Công ty Lương thực Sông Hậu, DNTN Trung Thạnh...).

Ông Phạm Văn Quỳnh, Giám đốc Sở NN&PTNT TP Cần Thơ, cho biết: "Hình thức liên kết của các DN rất đa dạng từ cung ứng vật tư, dịch vụ đầu vào đến khâu tiêu thụ nông sản. Với nhiều phương cách khác nhau, chính quyền địa phương nắm chắc yêu cầu, nguyện vọng của mỗi bên để làm trung gian kết nối đi đến sự đồng thuận từ 2 phía. Mỗi liên kết được thực hiện linh hoạt theo từng cánh đồng và tùy vào năng lực từng DN". Điển hình, trong vụ đông xuân 2012-2013, Công ty TNHH Trung An thu mua lúa tươi cho nông dân tham gia CDL tại xã Thới Xuân, Thạnh Phú và Trung An (huyện Cờ Đỏ) với giá 5.100 đồng/kg (cao hơn giá thị trường từ 50-100 đồng/kg). Đồng thời hỗ trợ phương tiện thu gom cho nông dân gửi lúa tại kho, không tính phí chờ giá bán. Các CDL ở phường Trung Kiên, quận Thốt Nốt được các cơ sở kinh doanh lúa giống trên địa bàn

quận thu mua cao hơn giá lúa hàng hóa 500 đồng/kg (lúa xác nhận) và 1.000 đồng/kg (lúa nguyên chủng). Công ty Cổ phần Gentraco bao tiêu lúa tại huyện Cờ Đỏ, Vĩnh Thạnh đạt tỷ lệ 60-70%; Công ty TNHH MTV Nông nghiệp Cờ Đỏ đạt 70%...

Sản xuất theo mô hình CĐL, nông dân chính là đối tượng được hưởng lợi đầu tiên từ các dịch vụ cung ứng vật tư nông nghiệp, hỗ trợ kỹ thuật, bao tiêu lúa... Mặt khác, thông qua các CĐL, DN có được vùng nguyên liệu quy mô lớn, chất lượng ổn định đáp ứng yêu cầu xuất khẩu. Ông Phạm Thái Bình, Giám đốc Công ty TNHH Trung An, chia sẻ: "CĐL là mô hình tiên tiến nhất hiện nay trong việc sản xuất và cung ứng lúa gạo bởi nó mang lại lợi ích cho cả DN và nông dân. Nông dân sản xuất theo đơn đặt hàng, quy trình DN đặt ra nên lúa bán được giá cao. Đơn cử, ở vụ đông xuân này, nông dân huyện Vĩnh Thạnh trồng giống Nàng Hoa 9 theo yêu cầu của công ty được thu mua với giá 6.000 đồng/kg, cao hơn 900 đồng/kg so với giống Jasmine 85. Về phía DN, do nắm được "vòng đời" hạt gạo từ ngoài đồng đến khi thành phẩm nên giành lợi thế khi thương thảo hợp đồng với các đối tác nước ngoài. Đây là lý do vì sao Trung An vẫn ký được các hợp đồng xuất khẩu gạo với giá xấp xỉ gạo của Thái Lan...".

Khó ở cơ sở hạ tầng

DN có vị trí quan trọng trong chuỗi cung ứng lúa gạo từ khâu sản xuất, bảo quản, chế biến đến xuất khẩu. Đặc biệt, sản xuất lúa trong mô hình CĐL, vai trò của DN mang tính quyết định. Thực tế cho thấy, nông dân thể hiện tính đồng thuận cao và yên tâm hơn khi có sự hậu thuẫn của các DN. Tuy nhiên, sau hơn 2 năm triển khai thực hiện, liên kết cung ứng, tiêu thụ trong CĐL đã bắt đầu bộc lộ những vướng mắc, khó khăn. Các DN tuy có quan tâm đầu tư vào CĐL nhưng chưa thể hiện được chiều sâu và tính ổn định, bền vững khi tham gia mô hình...

Theo ông Phạm Thái Bình, Giám đốc Công ty TNHH Trung An, liên kết sản xuất trong CĐL, người nông dân được đảm bảo an toàn từ đầu vào cho tới đầu ra, chi phí sản xuất giảm đi đáng kể, khoảng thời gian nhàn rỗi cũng kéo dài trong khi áp lực lại đè nặng lên vai của DN. "Hình thức gieo sạ đồng loạt, đặt ra vấn đề thời gian thu hoạch lúa cũng tập trung tương ứng. Nếu DN mở rộng diện tích bao tiêu 1.000ha, thì sản lượng lúa phải thu mua là 10.000 tấn. Thời gian thu hoạch kéo dài khoảng 20 ngày trong điều kiện kho chứa, lò sấy chưa được đầu tư thỏa đáng, DN không thể "kham" nổi sản lượng này. Đó là chưa kể nếu lúa không được sấy khô trong vòng 48 tiếng sẽ làm chất lượng gạo giảm đi đáng kể"-ông Phạm Thái Bình, phân tích.

Một số DN phản ánh, các CĐL hiện nay còn manh mún, hệ thống giao thông chưa được đầu tư hoàn chỉnh, mạng lưới kênh rạch chằng chịt là những nguyên nhân khiến DN ngại mở rộng diện tích bao tiêu. Ông Hồ Minh Khải, Giám đốc Công ty TNHH MTV Nông nghiệp Cờ Đỏ, cho biết: "Tham gia mô hình CĐL, công ty đầu tư theo hình thức "trộn gói" từ đầu vào đến đầu ra nên nông dân rất ủng hộ. Song hệ thống kho tồn trữ và máy móc thiết bị của công ty đã xuống cấp chưa được cải tiến làm giá thành sản xuất tăng và giảm năng lực cạnh tranh. Mặt khác, hệ thống thủy lợi bị bồi lắng chưa được khơi thông làm giá thành sản xuất lúa gạo đội lên 100 đồng/kg...". Nhiều DN tỏ ra băn khoăn vì đến nay Bộ NN&PTNT chưa đề ra "quy chuẩn" cụ thể khi DN tham gia mô hình CĐL.

Chẳng hạn, nên đầu tư trọn gói theo cách làm của Công ty Cổ phần Bảo vệ thực vật An Giang; thu mua theo giá sàn hay tùy theo năng lực DN có thể chỉ hỗ trợ đầu vào hoặc đầu ra...

Vụ hè thu 2013, mô hình CĐL của thành phố tiếp tục duy trì và mở rộng diện tích khoảng 10.154ha. TP Cần Thơ xác định quá trình thực hiện mô hình CĐL phải đáp ứng các tiêu chí về năng suất, chất lượng và hiệu quả kinh tế. Trong đó, vấn đề hạ giá thành sản xuất được đặt lên hàng đầu, phòng trường hợp thị trường bất lợi, giá lúa xuống thấp, nông dân vẫn đảm bảo có lời. Ông Phạm Văn Quỳnh, Giám đốc Sở NN&PTNT TP Cần Thơ, khẳng định: "CĐL vừa là mục tiêu, vừa là điều kiện để Cần Thơ đẩy mạnh cơ giới hóa, điện khí hóa và sinh học hóa một cách đồng bộ. Đây là hướng đi phù hợp trong việc hoàn thiện chuỗi sản xuất, cung ứng và tiêu thụ sản phẩm giữa DN-nông dân ở hiện tại và tương lai. Nhằm từng bước tháo gỡ những "nút thắt" trong việc thực hiện CĐL, trước mắt, thành phố tiếp tục thực hiện các chính sách hỗ trợ, hạ lãi suất mua máy gặt đập liên hợp; đầu tư hệ thống lò sấy, kho bãi tại vùng nguyên liệu... tạo điều kiện để thu hút DN mạnh dạn đầu tư vào CĐL. Đồng thời chỉ đạo các quận, huyện tăng cường giám sát việc thực hiện hợp đồng tiêu thụ lúa giữa DN và nông dân, kịp thời phát hiện và giải quyết dứt điểm những vấn đề tồn tại, vướng mắc từ 2 phía, tránh tình trạng không thống nhất về giá bán dẫn đến việc phá vỡ hợp đồng..."

Bài, ảnh: MỸ THANH